

Concept Maps/Atlas of German Family Names

Molouk Sadat Hosseini Beheshti¹

Abstract

In the field of semiotics, nomenclature and family names operate under distinct conditions and unique characteristics. They assigned to people and individuals based on their functions, while on the other, they are preserved based on their origin (surnames naming in historical periods) and are kept in lexicon and historical memory. This dual effect in historical use is a rich source for research in sociolinguistics and other related fields such as historiography, demography and criminology. The interoperation between family naming and historical preservation facilitates interdisciplinary researches in sociolinguistics, folk lexicography and onomastic studies. German linguists have recorded grammatical studies of family names in historical linguistic works until 2023. Specially in the field of phonetics and phonology, leading to document of phonetic changes and morphological changes. This information was collected in the field of terminology, lexemes, and their linguistic distribution and has been analyzed in derivation and compound nouns, as well as other morphological and syntactic components and even adaptation from Greek and Latin languages. Building upon the “Project of the Atlas of German family names” this article proposes the development of an “Atlas for Iranian family names” to be conducted in parallel with the ongoing “National Plan for the Atlas of Iranian Languages” at the Linguistic Research Institute of the Ministry of Cultural Heritage. By analyzing the collected terminology and extraction of conceptual maps of family names should be available to researchers in sociolinguistics and demography and other related fields.

Keywords: Concept Map, Atlas, German Family Names, Sociolinguistics, Demography, Iranian Family Names.

¹ Associate Professor in Linguistics, Terminology and Ontology Research Group; Iranian Research Institute for Information Science and Technology (Iran Doc); Tehran, Iran. beheshti@irandoc.ac.ir

نقشه مفهومی / اطلس نام‌های خانوادگی در جامعه آلمانی زبان

ملوک السادات حسینی بهشتی^۱

چکیده

در حوزه نشانه‌شناسی، اسامی و نام‌ها تحت شرایط و ویژگی‌های خاص قرار دارند. از طرفی بر اساس کارکرد آنها به اشخاص و افراد ارجاع داده می‌شوند و از طرف دیگر بر اساس منشاء پیدایش آنها یعنی نامگذاری خانواده در دوران‌های تاریخی حفظ و تا به امروز در گنجینه لغات مردمی و حافظه تاریخی یک ملت نگهداری می‌شوند. این تأثیر دوگانه در کاربرد تاریخی نشانه‌گذاری اصل و نسب سرچشمه غنی برای تحقیقات زبان‌شناسی اجتماعی و دیگر رشته‌های مرتبط مانند تاریخ‌نگاری، مردم‌شناسی و حتی جرم‌شناسی از کارایی بالایی برخوردار است و تثبیت نام‌ها برای افراد جامعه، تحقیقات میان رشته‌ای جامعه و زبان یعنی واژگان‌نگاری مردمی را امکان‌پذیر می‌سازد. زبان‌شناسان آلمانی تا سال ۲۰۲۳ بررسی‌های دستوری نام‌های خانوادگی در آثار زبان‌شناسی به ویژه در آواشناسی و واج‌شناسی و تغییرات و دگرگونی‌های ساختاری را به ثبت رساندند. این اطلاعات در حوزه واژه‌شناسی، واژگان قاموسی و پراکندگی و تنوع زبانی، جمع‌آوری شده و از نظر تصریف، اشتقاق و اسامی مرکب و نیز دیگر اجزاء صرفی و نحوی و حتی اقتباس از زبان‌های یونانی و لاتین، بررسی شده‌اند. در این مقاله بر اساس الگوی «طرح اطلس نام‌های خانوادگی زبان آلمانی» پیشنهاد می‌گردد که «طرح اطلس نام‌های خانوادگی ایرانی» هم‌زمان با «طرح اطلس زبان‌های ایرانی» که در پژوهشکده زبان‌شناسی وزارت میراث فرهنگی در دست انجام است، به اجرا درآید و نیز با تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده، نقشه‌های مفهومی (اینفوگرافیک) اسامی استخراج گردد و در دسترس پژوهشگران زبان‌شناسی اجتماعی و جمعیت‌شناسی و دیگر رشته‌های مرتبط قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: نقشه مفهومی، اطلس نام‌های خانوادگی، زبان‌شناسی اجتماعی، جمعیت‌شناسی، جامعه آلمانی زبان، اطلس نام‌های خانوادگی ایرانی.

^۱ دانشیار رشته زبان‌شناسی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک). beheshti@irandoc.ac.ir

۱- مقدمه

نام‌های خانوادگی به عنوان نشانه‌ها و شواهد زبانی، موضوع مورد علاقه زبان‌شناسان آلمانی است. همچنین اسامی و نام‌ها در حوزه نشانه‌شناسی تحت شرایط و ویژگی‌های خاص قرار دارند. از طرفی بر اساس کارکرد آنها به اشخاص و افراد ارجاع داده می‌شود و از طرف دیگر بر اساس منشاء پیدایش آنها یعنی نامگذاری خانواده در دوران‌های تاریخی حفظ و نگهداری شده و تا به امروز در گنجینه لغات ملت (مردم) آلمان محفوظ مانده است. این تاثیر دوگانه منبع غنی برای تحقیقات زبان‌شناسی اجتماعی و دیگر رشته‌های مرتبط غیر زبان‌شناسی مانند تاریخ‌نگاری، مردم‌شناسی و حتی جرم‌شناسی فراهم می‌آورد. از این رو ترسیم نقشه مفهومی در اطلس نام‌های خانوادگی به دو بخش تقسیم می‌شود: بخش اول به بیان پدیده‌هایی با هدف‌گذاری زبان‌شناختی (دستور زبان و قواعد دستوری حاکم بر این نامگذاری) و بخش دوم به ابعاد محتوای مفهومی و معنایی می‌پردازد و نشانگر انگیزه تثبیت نام‌ها برای افراد جامعه است و تحقیقات میان‌رشته‌ای جامعه و زبان یعنی واژگان‌نگاری مردمی را امکان‌پذیر می‌نماید. در ادامه گزارش تحقیقات نام‌شناسی که به صورت ۷ جلد در آلمان به چاپ رسیده است توضیح داده می‌شود.

۲- ساختار گزارش تحقیقات نام‌شناسی

۲-۱- بخش اول: پژوهش‌های واج‌شناختی / دستوری / نحوی (جلد ۱-۳):

این بخش از گزارش (۳ جلد) متمرکز بر یافته‌های واج‌شناختی، ساختارهای و نحوی پدیده‌ها و در چارچوب زبان‌شناسی تاریخی و گستره جغرافیایی شواهد زبان‌شناختی است که نتایج آن سبب ایجاد تنوع در نامگذاری معاصر شده است و به وفور و به شکل چشمگیری دیده می‌شود. وضعیت موجود و خاص نام‌های خانوادگی سبب می‌شود که به لحاظ روند «در زمانی» کندتر از وجوه تسمیه و نامگذاری تحول یابند، زیرا از طرفی محدود به یک منطقه یا ناحیه و از طرف دیگر به گویش قشر خاصی از مردم تعلق دارند. بدین ترتیب، به تفاوت‌های زبانی میان صورت نام‌ها و چندگونگی نگارش آنها در گنجینه لغات وابسته است و فرصت‌های جالبی را برای تحقیقات زبان‌شناسی تاریخی و مردم‌شناسی و جمعیت‌شناسی ایجاد کرده است. این شواهد زبانی به عنوان منشاء و ریشه‌شناسی واژگان محسوب می‌شوند که تاکنون به صورت محدود مورد بررسی قرار گرفته‌اند. اکنون با انتشار این ۷ جلد نام‌شناسی زبان آلمانی تحقیقات به صورت گسترده و نظام‌مند امکان‌پذیر است. بر خلاف واج‌شناسی / حرف‌نگاری اسامی، جنبه ساختارهای شواهد زبانی نام‌ها کمتر شناخته شده است. از نظر تحولات زبان‌شناختی تغییرات ساختارهای بر اساس گستردگی و متداول بودن آنها در جامعه زبانی بررسی شده است.

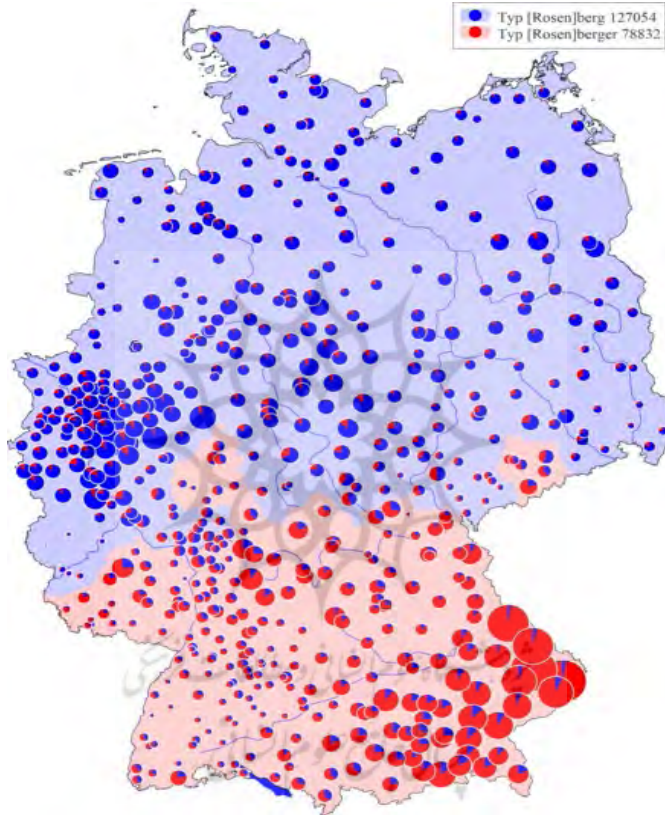
۲-۲- بخش دوم: واژگان‌نگاری (جلد ۴-۶):

در بخش دوم شواهد زبانی بر اساس پنج هدف اصلی نامگذاری اسامی تقسیم‌بندی شده است:

۲-۲-۱- بر اساس اصل و نسب و یا محل سکونت

در جلد ۴ در ابتدا روابط جای نام‌شناسی فهرست موجود نام‌های خانوادگی این کشور از بعد فضا و مساحت (گسترده‌گی) به شکل نظام‌مند در آمده و سیطره جغرافیایی آن را کاملاً پوشش داده و مستندسازی کرده است، مانند:

(Preuss/ Preusse, Wies/ Wiese/ Wiesen)
(Bayern/ Bayer, Rathenow/ Rathenower, Rosenberg/ Rosenberger)

نقشه ۱- نام‌های خانوادگی از بعد گسترده‌گی

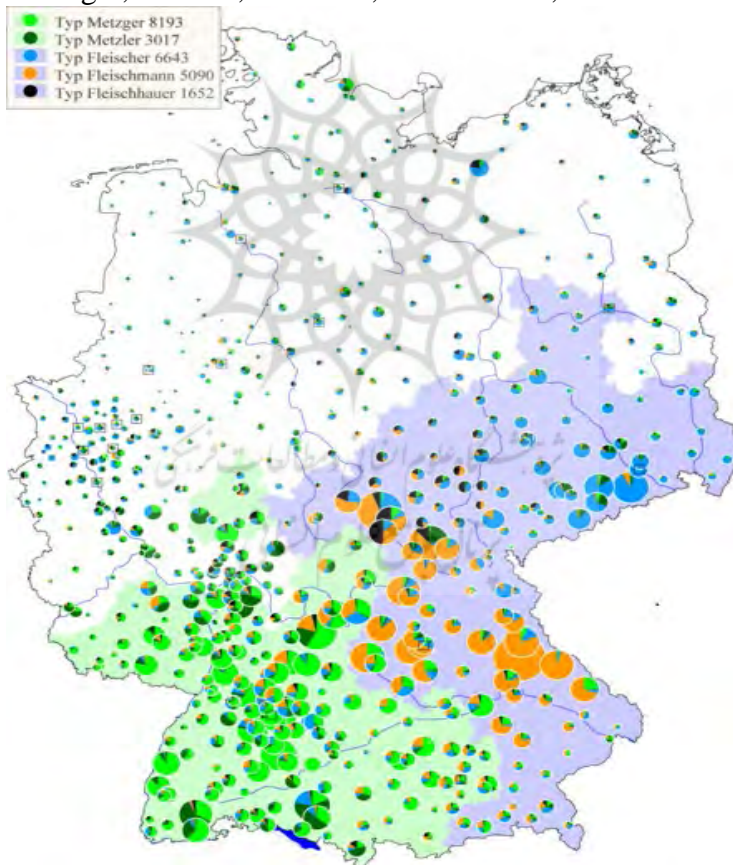
۲-۲-۲- بر اساس شغل و یا ویژگی‌های شخصیتی

در جلد ۵ نام‌های خانوادگی بر اساس شغل و یا ویژگی‌های شخصیتی نامگذاری شده‌اند. مانند:
(Winzer/Reber/Rebman, Starke/Stark)

۲-۲-۳- بر اساس مشاغل گوناگون و محصولات ناشی از آنها

همچنین در جلد ۵ نام‌های خانوادگی بر اساس مشاغل گوناگون و محصولات ناشی از آنها تقسیم‌بندی شده‌اند. مانند:

1. Glaser, Glaeser, Gleser;
2. Baumgartner, Baumgaertner;
3. Gartner, Gaertner, Gertner;
4. Doerfler, Doerfer;
5. Bucher, Buchmann;
6. Mueller, Moeller, Miller;
7. Baumeister, Meister;
8. Bauer, Baeumer, Bauer;
9. Schumacher, Schumann;
10. Metzger, Metzler, Fleischer, Fleischmann, Fleischhauer.

نقشه ۲- نام خانوادگی بر اساس مشاغل گوناگون و محصولات ناشی از آن

۲-۲-۴- بر اساس ویژگی‌های ظاهری افراد و اشخاص که نشانه‌ای متمایزکننده داشته باشند

نام‌های خانوادگی در جلد ۵ بر اساس ویژگی‌های ظاهری افراد و اشخاص که نشانه‌ای متمایزکننده داشته باشند، مانند:

Klein (کوچک)/Gross (بزرگ), Lange (بلند)/Stark (قوی)

۲-۲-۵- بر اساس شهرت اشخاص

در جلد ۶ نام‌هایی که بر اساس شهرت اشخاص به کار می‌روند، مانند: نام‌هایی که بر مبنای توارث افراد متداول شده‌اند و تنوع زبانی آنها مانند وجه تصغیر نیز به کار گرفته می‌شوند.

Heinrich/Konrad, Jakob/Peter
Eberhard/Eber/Eberl

جلد ۷ مجموعه فشرده نتایج این تحقیقات برای ارائه به عموم مردم بر اساس منشاء پیدایش، میزان پراکندگی و معنای اسامی خانوادگی در یک جلد و به صورت تجمیع همه اطلاعات موجود نگارش و در سال ۲۰۲۳ انتشار یافته است.

نتایج این تحقیق به صورت ۲۰۰۰ نقشه مفهومی و موضوعی منتشر شده است که مباحث آواشناسی و واج‌شناسی و تحولات ساختاری را شامل می‌شود و در محاسبات مالیاتی، تغییر سکونت افراد و کد پستی آنها، مهاجرت اقوام در گذشته و حال و از منظر تحولات فرهنگی-تاریخی در دسترس محققین قرار گرفته است.

به طور خلاصه داده‌های ۷ جلد در طرح پایگاه اطلاعاتی «نام‌های خانوادگی»، به صورت زیر منتشر شده است:

جلد اول: واج‌شناسی نام‌های خانوادگی (تغییرات آواشناختی واکه‌ها) (۲۰۰۹):

جلد دوم: واج‌شناسی نام‌های خانوادگی (تغییرات آواشناختی صامت‌ها) (۲۰۱۰):

جلد سوم: تغییرات صرفی و نحوی (تغییرات ساختاری) نام‌های خانوادگی (۲۰۱۲):

جلد چهارم: نام خانوادگی بر اساس اصل و نسب و محل سکونت افراد (۲۰۱۳):

جلد پنجم: نام خانوادگی بر اساس شغل و ویژگی‌های ظاهری افراد (۲۰۱۶):

جلد ششم: نام خانوادگی بر اساس شهرت افراد، (۲۰۱۷):

جلد هفتم: مجموعه یافته‌ها، فهرست‌ها، نمایه‌ها و منابع، (۲۰۱۸).

(Datenbank der Familiennamenatlas، بانک اطلاعات اطلس نام‌های خانوادگی).

۳- هدف از ایجاد نقشه مفهومی نام‌های خانوادگی

هدف از ایجاد این اطلس ارائه وضعیت موجود نام‌های خانوادگی کشور آلمان فدرال و تحولات تاریخی و جغرافیایی و اجتماعی به شکل نقشه مفهومی نام‌ها با بیش از ۲۰۰۰ نقشه اینفوگرافیک و تحلیل تحولات فرهنگی-اجتماعی و زبان‌شناختی در سیر تاریخی آلمان بوده است. از این‌رو عنوان این اثر مشابه آثاری چون «اطلس گویش‌های آلمانی»^۱ و «اطلس گنجینه لغات زبان آلمانی»^۲ است.

اما در مورد «اطلس نام‌های خانوادگی آلمانی» باید گفت که محدود به جغرافیای آلمان فدرال است، زیرا در این کشور به لحاظ زیرساخت‌های فنی و تکنولوژیک و دقت بالا در جمع‌آوری شواهد زبانی زمینه مساعدتری وجود داشته است. البته طبق گفته طراحان این سایت، در آینده‌ای نزدیک این پژوهش به دیگر کشورهای آلمانی زبان مانند اتریش و سوئیس گسترش داده خواهد شد.

۴- پایگاه داده‌های نظام‌مند مفاهیم و اسامی

پایگاه داده‌های اسامی خانوادگی، تمامی اطلاعات حاصل از ارتباطات با تلفن ثابت اشخاص به جز شرکت‌ها و فروشگاه‌ها و مؤسسات را در بر می‌گیرد. این داده‌ها با کد پستی محل سکونت افراد مطابقت داده شده است. همچنین شواهد زبانی که در چارچوب پایان‌نامه‌ها و مقالات پژوهشی به‌دست آمده به آنها افزوده شده است. تمامی این داده‌ها در دانشکده زبان و ادبیات آلمانی دانشگاه ماینز آلمان نگهداری می‌شود و فقط به منظور تحقیقات علمی پیرامون ترسیم نقشه مفهومی نام‌های خانوادگی در دسترس محققان این حوزه قرار می‌گیرد. تشکیل چنین بانک اطلاعاتی در زمانی مانند سال ۲۰۰۰ تقریباً غیرممکن بوده و پس از همگانی شدن تلفن همراه نیز در سال ۲۰۰۵ با مشکلاتی مواجه شده است.

با تحلیل و ارزیابی این دادگان نتایج قابل‌توجهی شامل میزان فراوانی، بسامد و پراکندگی جغرافیایی نام‌ها، اجزاء و عناصر زبانی تشکیل‌دهنده آنها و یا گروه‌های اسمی (مشتق، مرکب) حاصل از آنها و حتی میزان دفعاتی که تماس تلفنی برای هر نام با اشخاص گرفته شده به ثبت رسیده است. بدین ترتیب برای هر نام خانوادگی نقشه اینفوگرافیک جداگانه و یا ترکیب با دیگر نقشه‌ها استخراج شده است. بدین منظور از دو منظر دستوری و واژگانی این نام‌ها مورد بررسی قرار گرفته و در جلد‌های جداگانه به چاپ رسیده است، زیرا اسامی خانوادگی شواهد زبانی معتبر محسوب می‌شوند و از این‌رو قابل استفاده در پژوهش‌های زبان‌شناختی و تحولات زبانی و تغییر و تحولات تاریخی، اجتماعی و مردم‌شناسی و جمعیت‌شناسی ملت آلمان محسوب می‌شود.

¹ Deutscher Dialektatlas

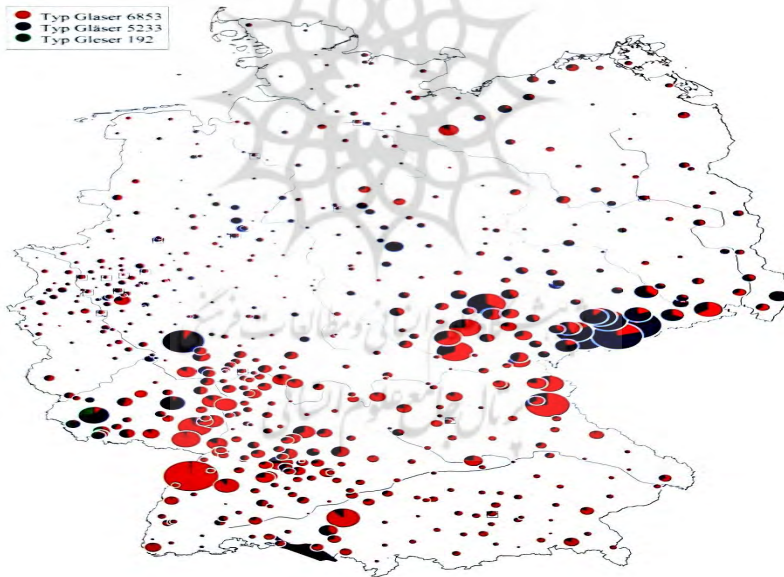
² Deutscher WortschatzAtlas

³ Mainz

۵- طبقه‌بندی تاریخی نام‌های خانوادگی

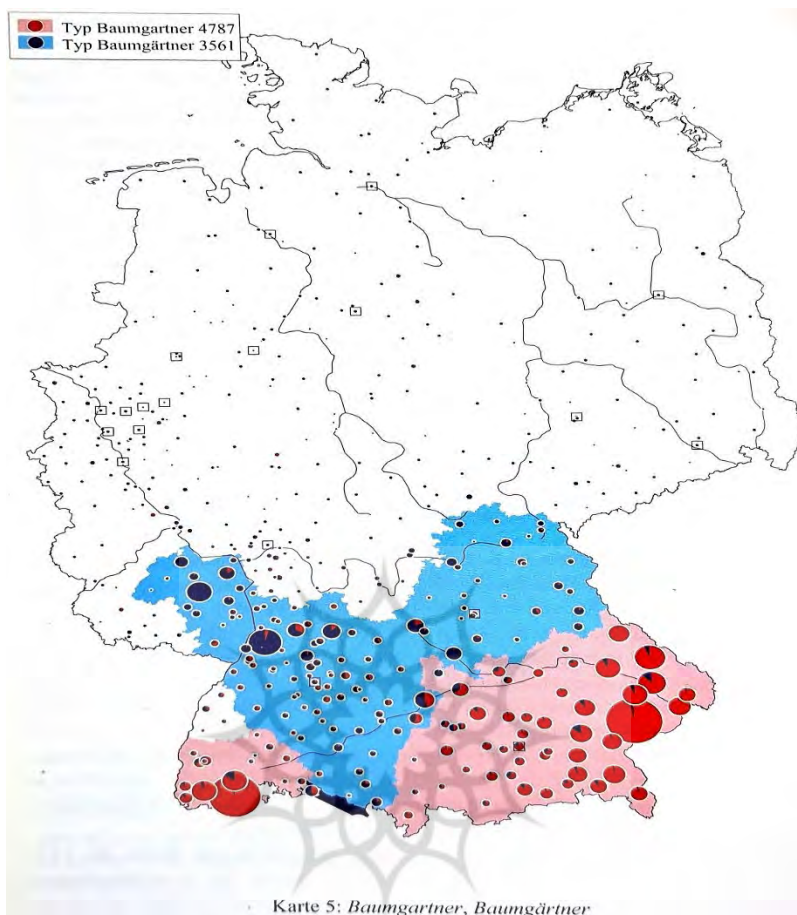
جمع‌آوری نام‌های خانوادگی آلمانی از نظر تاریخی متعلق به دوران قرون وسطی و نیز دوران معاصر تاریخ آلمان است. بدین منظور پیکره زبانی شامل ۷۱ سند تاریخی منتشر شده در این زمینه انتخاب گردید. این مجموعه انتشارات بر اساس ضوابط و معیارها، میزان انتشارات و وسعت تحقیق، دسته‌بندی نام‌های خانوادگی، میزان شواهد زبانی، شبکه‌ای از نواحی و محل‌های گردآوری و نیز میزان صحت و درستی نگارش این نام‌ها در جوامع زبانی محلی انتخاب شده‌اند. البته در برخی موارد از حیطة مرزهای سیاسی آلمان فدرال کنونی فراتر رفته و نواحی دیگر را هم در بر می‌گیرد.

به عنوان مثال نام خانوادگی Glaser, Glaeser, Gleser بر اساس شغل اجداد و پدران به ارث رسیده. صنعت شیشه‌گری که شامل تولید شیشه خام و یا فردی که با دمیدن، شیشه را به شکل ظروف مختلف در می‌آورد و حتی فراتر از آن به داد و ستد محصولات شیشه‌ای می‌پرداخته است. با گسترش و تولید پنجره‌هایی با شیشه‌های رنگی برای کلیساها (قرن ۱۴) مشاغل جدیدی در این حرفه ایجاد شده است که تحت همین عنوان به آنها نیز شیشه‌گر اطلاق می‌شده است. برای هر یک از نام‌های خانوادگی تاریخیچه ویژه تغییرات آوایی و ساختواژی تهیه شده و نقشه مفهومی آن ترسیم شده است.

Karte 1: Glaser, Gläser, Gleser

نقشه ۳- نقشه مفهومی تغییرات آوایی و ساختواژی نام‌های خانوادگی مربوط به شغل شیشه‌گری (Glaser .Gläser .Gleser).

نقشه ۴- نقشه مفهومی تغییرات آوایی و ساخت‌واژی نام‌های خانوادگی مربوط

به **Baumgartner, Baumgärtner** (باغبان)

تا سال ۲۰۲۳ بررسی‌های دستوری نام‌های خانوادگی در آثار تاریخ زبان‌شناسی و به ویژه در آواشناسی و واج‌شناسی صورت پذیرفته و تغییرات و دگرگونی‌های نگارشی و آوایی به ثبت رسیده است. در حوزه واژه‌شناسی، واژگان قاموسی و پراکندگی و تنوع زبانی آنها جمع‌آوری شده است و از نظر تصریف، اشتقاق و اسامی مرکب و نیز دیگر اجزاء صرفی و نحوی و حتی اقتباس از زبان‌های یونانی و لاتین نیز بررسی و تحلیل شده است.

مبنای اصلی شکل‌گیری پایگاه اطلاعاتی نام‌های خانوادگی آلمان «فرهنگ نام‌های خانوادگی دودن»^۱

^۱ Duden

با حدود ۲۰ هزار واژه بود که در سال (۱۹۹۶) چاپ و منتشر شده است. سپس با جمع‌آوری داده‌ها از طریق تماس تلفنی و به تدریج ثبت تنوعات زبانی و تغییرات آوایی هر یک از نام‌ها از دیدگاه تاریخی و اجتماعی در سال (۲۰۰۵) گسترش یافته است.

۶- فراوانی نام‌های خانوادگی در آلمان

بر اساس مشاغل	بر اساس ویژگی‌های ظاهری افراد
Mueller	Schwarz
Schmidt	Braun
Schneider	Lange
Fischer	Weiss
Weber	Jung
Meier/ Meyer	Klein

۷- شکل‌گیری اطلس نام‌ها و نقشه‌های مفهومی در ایران

در ایران تأسیس ثبت‌احوال در سوم دی‌ماه ۱۳۹۷ شمسی و صدور اولین شناسنامه به نام «فاطمه ایرانی» سبب شد که افرادی به عنوان مأمور اداره ثبت احوال به مناطق مختلف شهرها و روستاها فرستاده شوند و برای اشخاص نام خانوادگی تعیین کنند. این نام‌ها بر اساس اقوام، اصل و نسب، محل تولد و سکونت، حرفه یا شغل خانوادگی، ایل و تبار و یا شهرت افراد برگزیده شد. با ایجاد بانک اطلاعاتی نام‌های خانوادگی ایرانیان می‌توان اطلس نام‌های ایران را طراحی و برای هر اطلس، نقشه اینفوگرافیک ترسیم نمود. بر اساس الگوی اطلس آلمان می‌توان از طریق تماس تلفن ثابت، کد پستی افراد، مدارک صدور شناسنامه در ثبت احوال و دقیق‌تر از آن از انطباق با کد ملی شهروندان ایرانی ساکن در شهرها و روستاها و حتی عشایر تغییرات زبان‌شناختی، فرهنگی و اجتماعی را گردآوری کرد و تحولات تاریخی اجتماعی را مورد بررسی قرار داد. از آنجا که نگارش اسامی نیز به شیوه‌های مختلف بوده و مشکلاتی را به وجود آورده است، با انطباق نگارش اسامی با اطلاعات کارت ملی افراد می‌توان چندگونگی نگارش اسامی و نام‌ها را سامان بخشید. حتی در مورد مهاجرت‌ها از روستا به شهرها و از شهر به روستا می‌توان در مناطق مختلف کشور مطالعاتی را انجام داد که در حوزه مردم‌شناسی و تحولات اجتماعی و جمعیت‌شناسی راهگشا باشد.

بر اساس تقسیم‌بندی اطلس مذکور، به طور کلی نام‌های خانوادگی به پنج نوع تقسیم می‌شوند:

- ۱- نام خانوادگی بر اساس اصل و نسب مانند: علوی تبار، بزرگ‌نیا، صفوی، زین‌العابدینی.
- ۲- بر اساس محل تولد و سکونت افراد: علی‌آبادی، اردکانیان، اصفهانی، تهرانی، دشتی.
- ۳- بر اساس شغل و حرفه: حریرچی، ساعتچی، قلمکاران، نبات‌چیان، جواهریان، پزشکیان، صراف، راهداری، فرش‌چیان.
- ۴- بر اساس ویژگی‌های ظاهری و صفت اشخاص: کوچک‌زاده، نیکوصفت، خوش‌چهره، خوش‌زبان، قهرمان.

۵- بر اساس شهرت افراد و اشخاص: حسنی، حسینی، عباسی، خوش‌مرام، نکویی، راستگو، حق‌شناس، خیراندیش .

بیشترین فراوانی نام‌های خانوادگی در ایران عبارتند از:

۱- محمدی، ۲- حسینی، ۳- احمدی، ۴- کریمی، ۵- موسوی، ۶- جعفری، ۷- قاسمی (سایت سازمان ثبت احوال کشور، ۱۴۰۴).

۸ - جمع‌بندی مطالب

بر اساس آنچه گفته شد پیشنهاد می‌گردد طرحی به موازات «طرح ملی اطلس زبانی ایران» (که شامل گویش‌ها و زبان‌های محلی است و در پژوهشکده زبان‌شناسی وزارت میراث فرهنگی از دهه ۱۳۵۰ تاکنون در دست اجرا است) با عنوان «طرح اطلس نام‌های خانوادگی ایرانی» صورت گیرد. در طرح اطلس زبانی از طریق پرسشنامه‌ها شامل ۱۰۵ واژه و ۲۶ جمله، داده‌ها از گویش‌وران زبان در شهرها و روستاها گردآوری شده و ثبت داده‌های زبانی و تغییرات آوایی، واجی و ساختواژی و نحوی آنها بر اساس استاندارد آی‌پی‌ای (IPA) انجام می‌گیرد. از طریق تحلیل «طرح اطلس نام‌های خانوادگی ایرانی» می‌توان نقشه‌های مفهومی (اینفوگرافیک) استخراج و منتشر گردد. همان‌گونه که گفته شد می‌توان چندگونگی نگارش نام‌های خانوادگی ایرانی را نیز با تطابق آنها با اطلاعات کارت ملی و کارت‌های شناسایی ساماندهی کرد و نیز تحلیل ساختاری و واج‌شناختی آنها را در اختیار محققان مطالعات زبان‌شناسی اجتماعی قرار داد. همچنین رشته‌های مرتبط شامل علوم تاریخ، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، حقوق و حتی جرم‌شناسی می‌توانند از این اطلاعات بهره‌برده و تغییرات اجتماعی، مهاجرت اقوام و مهاجرت روستا به شهر و نیز شهر به روستا و به طور کلی مطالعات جمعیت‌شناختی را در این زمینه گسترش داد.

منابع

- اکبری، فاطمه (۱۴۰۰). «نام‌های تجاری فارسی و راهکارهای جذب مشتری»، دومین همایش مطالعات نام‌شناسی و زبان‌شناسی اجتماعی، تهران، انتشارات نویسه.
- درخشان مقدم، پریسا (۱۳۹۷). «بررسی نام‌شناختی مشاغل و حرفه‌ها در زبان آلمانی». اولین همایش مطالعات نام‌شناسی و زبان‌شناسی اجتماعی. انتشارات نویسه.
- سایت سازمان ثبت احوال کشور، ۱۴۰۴. <https://www.sabteahval.ir>.
- Datenbank der Familiennamenatlas, www.namenforschung.net/dfa/projekt.
- Davari, H., Davari Ardekani, Negar and Azimifard, Fatemeh (2024) "IRIB's Approach to Persian and Lokal Languages: Acritical Evaluation Based on Language Policy and Planning Framework". *Journal of Linguistic Studies*, 3(1), 2024.
- Deutscher Familiennamenatlas(DFA) (1996) Duden. Familiennamen. Herkunft und Bedeutung von über 20000 Nachnamen.: Herkunft und Bedeutung von 20.000 Nachnamen
- Deutscher Familienatlas(DFA) (2025). Ein Projekt in Portal Namenforschung, Net.
- Duden Familiennamen. Herkunft und Bedeutung (2005). Bearb. V. Rosa Kohlheim/ Volker Kohlheim. 2. Voellig neu bearb. Auflage, Mannheim, Leipzig, Wien, Zuerich. S.5
- Friedrich Schach (2023). Institut fuer Oeffentliches Recht der Universitaet Freiburg Deutschland.
- Kunze, Konrad Und Nuebling Damaris (2009). Deutscher Familiennamenatlas, Walter de Gruyter, Berlin. Germany.
- Schach, Friedrich (2023). *Deutscher Familienatlas* (DFA) Datenbank der Familienatlas, Institut fuer Oeffentlicher Recht der Uni. Freiburg, Deutschland.

